

ERDÉLYI MAGYARÁG

Felkeltő szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai naplap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: délut. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 390.

Ara 1 lej

II. évfolyam 143 sz.

Szerda

1933 Május 24

Mussolini, Göring, a francia és angol nagykövet a négyhatalmi egyezményről tárgyaltak

Megvan, nincs meg?

Hitler békés beszéde lehetővé tette a négy nagyhatalom együttes béketervezetének megvalósítását. -- Az egyezmény állítólag 10 évre szólna és három főpontból áll. - A kisantantot érintő ügyek a Népszövetség döntése alá bocsájtatnak

Együtműködés, revízió és leszerelés

Amit egy pár nappal ezelőtt még senki sem hitt, ezt ma már pozitívként tud a világ. Elvben meg van a négyhatalmi egyezmény. Mussolini és MacDonald római találkozója, megtermelte a maga gyümölcsét s ma Németország, Anglia, Olasz és Franciaország közös akarattal siet a tökéletes béke megvédésére és megtartására. Milyen furcsa a világ. Ehhez 14 év kellett. Hogy azonban ezt a komoly szándékot nem huzza még keresztül az emberi gyarlóság, azt jelen pillanatban nem tudjuk. Egy pár nap mindent megmond.

Göring titokzatos római útja

Róma, máj. 22.
Goering váratlan útja úgy látszik nem volt váratlan. Ha senki, de Mussolini és De Jouvenel, valamint Graham francia és angol nagykövetek közösen várták a porosz miniszterelnököt, aki Hitler nevében tárgyalt.

Tagadhatatlan, hogy erre a négyes tárgyalásra Hitler május 17-i beszéde szolgáltatott alapot. "Az a komoly és államférfiúi bölcsességet eláruló beszéd, amit a német kancellár elmondott, meggyőzte a másik három nagyhatalmat arról, hogy az európai béke megrögzítésének ideje itt van. Hitler ugyan kényes kérdéseket érintett beszédében, azonban olyan módonban tárgyalta ezeket, amelyek ellen komoly kifogásokat senki sem hozhatott fel.

Mussolini előbb a két nagykövettel jött egyenesbe, akik kormányaik álláspontját fejtették ki s csak azután tárgyalt Goeringgel.

Sem Anschluss, sem restauráció nem lehet

A tárgyalások során szóba került az Anschluss kérdése, valamint a Habsburg ház tagjainak visszahozatala is. Mussolini kifejtette Goering előtt, hogy sem az egyik, sem pedig a másik terv megvalósulását nem látja szívesen. Goering az olasz miniszterelnök fejtegetéseibe belenyugodott.

Az első hivatalos jelentés

Vasárnap hivatalos jelentést adott ki az olasz kormány azokról a tárgyalásokról, amelyeket a francia és angol nagykövetekkel valamint Goeringgel folytatott. "A jelentés szerint remény van a négyhatalmi egyezmény létrejöttére.

Dollfuss ismét Rómába megy

Bécs, máj. 22.

Bizonyos, hogy Mussolini és Goering tárgyalásaival van kapcsolatban az osztrák kancellár teretbe vett római útja is. Bár az osztrák

hivatalos körben Dollfuss kancellár útját a Vatikánnal megkötendő konkordátummal magyarázzák, mégis mindenki jól tudja, hogy ez az utazás is Mussolini kívánságára történt. Az osztrák kancellárrai utazik különben Stockingen kereskedelemügyi miniszter is.

Gömbös Gyula Dollfussal tárgyalt

Budapest, máj. 22.

Meglepő az is, hogy Gömbös Gyula, a magyar miniszterelnök szombat déltől vasárdeleltől Bécsben tartózkodott és „véletlenül” felkereste az osztrák kancellárt.

Bécsi lapok szerint a magyar miniszterelnök és az osztrák kancellár nagyon sok időszzerű dolgot tárgyalt meg. Hogy ezek az időszzerű kérdések kicsodák, arról nem írnak a bécsi lapok. Azonban minden lap egyöntetűen arról ír, hogy a tanácskozások középpontjában gazdasági kérdések álltak.

Mit tartalmaz a négyhatalmi egyezmény?

Róma, máj. 22.

Eddig kiszivárgott hírek szerint a négyhatalmi egyezmény elvben meg van s aláírásra vár. Az egyezmény tíz évre szól. Főbb pontjai megmaradtak úgy, ahogy azt Mussolini tervezte, de figyelembe vették a francia kívánságokat is.

Az előtervezet természetesen még nem végleges és bizonyos, hogy részletes megbeszélés követi az első megállapodást. Az egyezmény főbb pontjai a következők:

1. A négy európai nagyhatalom együttműködése.

2. A békeszerződések módosítása.

3. A leszerelés megvalósítása.

Az egyezmény külön is hangsúlyozza, hogy a négyhatalom nem kíván a Népszövetség fölébe kerülni. Az egyezmény a Kisantant államait külön biztosítja, hogy minden őket érdeklő kérdésben a Népszövetség elé juttatja a döntést, ahol a Kisantantnak módjában lesz követeléseit érvényesíteni.

Megvan, nincs meg... megvan, nincs meg

Berlin, máj. 22

A német lapok korainak tartják még azt a hírt, mintha a négyhatalmi egyezményt aláírták volna már. Az olasz külügyminiszteriumban — írják a lapok — állandóan folynak a tárgyalások az angol és francia nagykövetek valamint Mussolini között.

Mussolini és a párisi sajtó

Páris, máj. 22.

A francia lapok természetesen szintén

nagy érdeklődéssel, de egyúttal bizonyos tartózkodó hangon írnak a nagyfontosságú eseményről. Véleményt azonban egyik lap sem mond.

Az egyik lap szerint, Mussolini az olasz parlamentben bejelenti a négyhatalmi egyezmény tervezetének szövegét. Ezzel úgy látszik — írja a lap — Mussolini műveire koronát akar tenni.

Német-magyar kereskedelmi szerződés?

Budapestről jelentik: A magyar-német gazdasági kapcsolatok kimélyítésére irányuló törekvések döntő stádiumba jutottak. Vasárnap a magyar fővárosba érkezett Waldek ügyosztályfőnök, a gazdasági miniszterium képviselője, aki a megkötendő magyar-német kereskedelmi szerződés alapelveit beszéli meg az illetékesekkel. Tanácskozásáról beszámol a német kormánynak és csak ezután fognak a két ország kereskedelmi delegációi összeülni tárgyalásra a részletekre vonatkozólag.

Az összes árukra elrendeli a kormány az importkontingentálást

Bukarest máj. 22.

Az „Adeverul” értesülése szerint a kormány azzal a gondolatmal foglalkozik, hogy június 1-re az összes árukra nézve elrendeli az importkontingentálást. Az „Adeverul” hírére hivatalos helyen még nem erősítették meg, de a kereskedők körében nagy nyugtalanságot keltett a híradás.

Vonat elé vetette magát egy belényesi férfi

Nagyvárad, máj. 22.

A belényesi rendőrség borzalmas öngyilkosságról tett jelentést a váradai ügyészségnek. Strausz Sándor 39 éves belényesi lakos az éjszaka

a vonat elé vetette magát és a mozdony kerekei borzalmasan szétronsolták a szerencsétlen embert.

Zsebeiben több bucsulevelet találtak hozzá tartozóihoz és a hatóságokhoz és ezekben azt írja, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt vált meg az élettől.

Betiltották a csernovici Vorwärtzet

Csernovic, máj. 22.

A csernovici ostromállapot-parancsnokság betiltotta a szociáldemokraták lapját, a „Tsernovitzer Vorwärts”-et. A betiltás oka az, hogy a lap az ostromállapot parancsnokság többszöri figyelmeztetése ellenére is sértő módon írt Hitler személyéről.

Elvágta ereit egy nagyváradai katona a Bernáth-telepen

A mentőket tegnap délután két óra után a Bernáth-telepre hívták ki, ahonnan öngyilkosságot jeleztek. A telep egyik házában Kosztin János 22 éves asztalos segéd jelenleg katonai szolgálatot teljesítő fiatal ember, csuklójánál felvágta az ereit. Mire ráakadtak, már nagy vérvesztéssel szenvedett és a mentők súlyos állapotban szállították be a katonai kórházba.

Öngyilkosságának az oka felől a hatóság nem tudott még meg semmi részletet.

Összeesett a váradai uccán egy biharpüspöki gazda

Nagyvárad, máj. 22.

Szabó József 78 éves biharpüspöki lakos erősen beszűkült állapotban ment tegnap délután fél három óra körül a törvényszék épülete előtt, mikor hirtelen összeesett. A mentők a kórházba szállították.

Szacharin a szappanos ládákban

Nagyvárad, máj. 22.

A nagyváradai törvényszék tegnap tárgyalta Grosz Lajos és Berger Izsák margittai lakosok bűnperét. Ezelőtt két évvel egy ismeretlen ember jelent meg Grosz Lajosnál és kérte, hogy őrizzen meg 10 szappannal telt ládát. Két hét múlva Berger Izsák margittai fuvaros jelentkezett a ládákért, hogy elszállítsa. Kolécsa közelében csendőrök tartóztatták fel a kocsi és a ki bontott ládákban nagymennyiségű zacharint találtak a szappan alatt. A két szerencsétlen embert letartóztatták, de ezek semmi felvilágosítást sem tudtak adni a titokzatos idegenről. A minisztérium végül 15.000 lejre büntette a két embert és aztán megindult ellenük a büntügyi eljárás.

Dr. Simonca védte a két vádlottat és azzal érvelt, hogy védenéi jóhiszeműen jártak egy hitsorsosuk megbízásából, amely a hagyományos zsidó összetartást tekintve, egyáltalában nem feltűnő.

A törvényszék május 29-re halasztotta az ítéletet.

Órák kérdése a marosvásárhelyi kéjgyilkos elfogatása

A nagyváradai gyilkosság tettesének megtalálásában már a rendőrség sem bizik

Marosvásárhely, máj. 22.

A marosvásárhelyi kéjgyilkosság ügyében a nyomozás jó uton halad. A rendőrség megállapította a gyilkos pontos személyleírását, sőt még keresztnévét is, ujjlenyomatát lefényképezték és elfogatása órák kérdése. A gyilkos egyébként rossz románsággal írt levelet hagyott áldozata mellett.

A boncolás megállapította, hogy a természet-ellenes hajlamokkal rendelkező rajz-

tanárt a gyilkos pusztá kézzel fojtotta meg.

Nagyvárad, máj. 22.

A nagyváradai szőlőhegyen elkövetett borzalmas gyilkosságra nézve a rendőrség máig sem talált támpontot. A detektívek vasárnap és hétfőn újra végigkutatták a Görgő-oldalt, de most már maguk a nyomozó közegek sem biznak abban, hogy a gyilkos nyomára jutnak.

Sztrájkkal fenyegetőznek és a zsidó diákok kitiltását követelik a jasi diákok

Jasi, máj. 22.

A jasi nacionlista diákok memorandumot nyújtottak át az egyetem rektorának. A memorandumban követelik Gavrilescu elnökük szabadlábra helyezését és a numerus

nullus bevezetését, a zsidó diákok egyetemleges kitiltását az egyetmről. Ha feltételeiket az egyetemi tanács nem teljesíti — sztrájkba lépnek.

Döntött az egyházkerületi bíróság

Jóváhagyták a szalontai papválasztást

Szöke Sándor lelkész lett Szalonta református papja

Nagyvárad, máj. 22.

A királyhágómelléki református egyházkerület ma tartja közgyűlését Nagyváradon. Hétfőn délután az egyházkerületi bíróság tartott ülését Sulyok István elnöke alatt és tárgyalták a szalontai papválasztás ügyét. Amint ismeretes a szalontai egyházmegyei bíróság megsemmisítette Szöke Sándor lelkészé történet választását Arday Aladár ellenjelölt pártjának felebbezése alapján és új választást rendelt el. A határozat

ellen Szöke Sándor képviselőjében dr. Czegléd Miklós felebbezett az egyházkerületi bírósághoz, amely dr. Kotzó Jenő előadó jelentése alapján szótöbbséggel helyt adott a felebbezésnek és megváltoztatva az egyházmegyei bíróság ítéletét,

Szöke Sándort megerősítette a nagy-szalontai lelkészi pozícióban.

Ezek szerint tehát Szalontán nem ismétlik meg a papválasztást.

Nincs pénz

-- Nem épül fel az új Dunahid

Másfélmilliárd költséggel két új vasúti vonal épül Romániában

Bukarest máj. 22.

Ismeretes, hogy Jugoszlávia és Románia között a Dunán új hidat akartak építeni és már a hid helyét is kijelölték, az építés ünnepélyes megkezdésének időpontját is kitűzték. A jugoszláv kormány most arról értesítette a román kormányt, hogy a hid építését pénz hiányában nem tudja

megkezdeni.

A Lupta arról értesül, hogy két új fontos vasútvonalat építenek, amelyek a szénbánya vidéket fogják összekötni a Regáttal. A két vasútvonal építése másfélmilliárd lejbe kerül és csak Mirza közlekedésügyi miniszter visszatértét várják Genfből, hogy az építéshez hozzáfogjanak.

Súlyos szerencsétlenség a kolozsvári fémipari szakiskolában

Felrobbant egy kazán 3 súlyos, 6 könnyebb sebesült

Kolozsvár, máj. 22.

A kolozsvári fémipari szakiskola egyik osztályának hallgatói gőzgépet építettek. A teljesen elkészült gépet ki akarták próbálni, de vigyázatlanságból több szelepet nyitva hagytak és ennek következtében a gép felrobbant. A közelben álló 3 diák súlyos

égési sebeket szenvedett kezükön és arcukon. A távolabb álló hat diák szintén könnyebb sebeket kapott. Az összes szerencsétlenül jártakat kórházba szállították és egyben bevezették a vizsgálatot annak a megállapítása végett, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

Kutforrás közben

Két ember ölt meg a kutból kiáramló mérges gáz

Szatmár, máj. 22.

Erdőtől négy kilométerre levő Oláhgyű. községben kutforrás közben veszedelmes földgáz tört elő, amelyről két munkás meghalt.

A községben kutat fúrnak és már 16 méter mélyre értek, amikor a kutfuró munkás a mélységben összeesett és eszméletét veszítette. Amint munkástársai a bajt észrevették, azonnal segítségére siettek és abban a hiszemben, hogy az embert rosszullét fogta el, utánaküldtek egy másik munkást is.

Alig ért azonban tíz méteren túl, az is eszméletét veszítette és lebukott a mélységbe.

A munkások között pánik tört ki, mert most már nyilvánvaló lett, hogy a kutból

mérges gáz tör fel.

Értesítették a csendőrséget, majd a járásorvost is, aki szintén megpróbált leereszkedni a kutba azonban nyolc méternél olyan heves rosszullét fogta el, hogy azonnal vissza kellett jönnie.

A satmári ügyészség rendelkezésére gázmaszkokkal felszerelt tűzoltóság szállott ki a helyszínre, valamint kiment egy kémikus is, hogy megállapítsa: milyen természetű gázok törtek fel az oláhgyűri kutból.

A lakosság páni rémületben van, mert az orvos véleménye szerint a két munkás már feltétlenül meghalt a kut fenekén, hounnan mindeddig nem sikerült őket felszínre hozni.

El az aranytól!

A platina-értéket vezeti be a Szovjet?

Platinából akarnak érmekeket verni és ezt helyeznék le a jegy kibocsátó banknál

London, máj. 22.

A szovjet népbizottság azzal a tervvel foglalkozik, hogy Oroszország bevezeti a platina-értéket. A terv alapja az, hogy a szovjet közel 400.000 uncia platina-készlettel rendelkezik. Ennek a horribilis mennyiségű fém anyagnak a szovjet nem tud piacot találni és ez a tény szülte a platina-érték gondolatát. Ezt az eszmét először Lionel Edie vetette felszínre az amerikai Bank Magaine című pénzügyi szaklapban. A szovjet pénzügyi szakértők azonnal élénken felkarolták a javaslatot és kijelentették, hogy ezt a felhasználatlan kincset bankjegykibocsátási fedezetnek kellene használni.

Gyakorlatban úgy képzelik a megoldást, hogy a platinából érmekeket vernének, ezeket a jegy kibocsátó banknál fedezetként letétbe helyezik, a bank ennek a fedezetnek arányában papír-bankjegyeket bocsátana ki. Természetesen az új értékalap csak kisebb arányú bankjegykibocsátásra adna alkalmat és csupán negyvenmillió dollár értékével egyenlő bankjegykibocsátáshoz vezetne.

Azonban Oroszország mai pénzügye mellett ez is nagyon jelentős segítség lenne. A platinapénz forgalombahozása élénkebbé tenné a kereskedelmi forgalmat, emelné a szovjet behozatali lehetőségeit és hozzájárulna az export szabályozásához.

Véres családi dráma a templom küszöbén

Rálőtt feleségére, majd öngyilkos lett egy buskomor német városi tanácsos

Staubing, máj. 22.

Garaissen városi tanácsos revolveres merényletet követett el felesége ellen. A tanácsos felesége ájtatosságra menet éppen a templom küszöbét készült átlépni, amikor férjét öb lövést adott le rá. Egy revolvergolyó az asszony mellébe furódott és meg-

ölte őt. Garaissen ekkor önmaga ellen fordította a fegyvert, először szívébe, azután pedig halántékába lőtt. Az utóbbi lövés szintén halálos volt. A dráma oka a férj buskomorsága, mely betegségére vezethető vissza.

Nagyon olcsó az emberi élet

5 évi fegyházra ítélték Szatmáron egy gyilkos legényt

Szatmár, máj. 22.

Január 14-én a nagygercei fiatalság bált rendezett. A mulatságon Talpos György öszszetalálkozott Cotan Györggyel, aki már hónapok óta tartozott neki öt lejjel. Talpos követelte az adósságot, de Cotan csak három lejt volt hajlandó visszafizetni. A két legény közt szóváltás majd verekezés fejlődött ki, amelynek során Talpos kést rántott elő és azzal szíven szurta Cotan Györgyöt, aki azonnal kiszenvedett.

A gyilkos legény a tegnapi főtárgyaláson azzal védekezett, hogy ittas állapotban követte el tettét és önvédelemből használta a kést, mert először Cotan támadt rá aki egy bajonettel összeszurkálta.

A gyilkosság áldozatának édesapja is megjelent a bíróság előtt. Idősebb Cotan György 50.000 lej kártérítési összeg megítését kérte a törvényszéktől.

Tizenkét tanut hallgattak ki akiknek legnagyobb része esküt alatt vallja, hogy látták amint Talpos kést rántott Cutanra.

Dr. Galea Miklós kir. ügyész vád és dr. Chereches Stefan ügyvéd védőbeszédei után a bíróság szándékos emberölés miatt öt évi fegyházra ítélt Talpos Györgyöt.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, míg az elítélt és védője felebbzetek ellene. Idősebb Cotan Györgyöt keresetével polgári bíróság elé utasították.

Csütörtökre halasztódott a nagyváradi Bérlok Szövetségének közgyűlése

Nagyvárad, máj. 22.

A nagyváradi Bérlok Szövetségének vasárnapra hirdetett közgyűlése nem lévén megtartható, azt a legközelebbi csütörtökre halasztották el.

A dokkmunkás sorsa

Csomagot vitt, vízbe-esett, megfulladt

Bralla, máj. 22.

Megrendítő szerencsétlenség játszódott le a brallai kikötőben. Az „Ermes” hajó berakodását több munkás végezte. Az egyik munkás súlyos csomagot vitt a vállán és a keskeny hidon, amely a fedélzetre vezetett, félrelépett és a vízbe zuhant. Minden mentési kísérlet hiábavaló volt, mert a víz sodra elkapta a szerencsétlen munkást, aki így a hullámsírban lelte halálát.

Milliók értékű

Rubens képeket árvereznek Bécsben

Bécs, máj. 22.

Rövidesen, június 12-ikén és 13-ikán lesz a bécsi Dorotheumban a Miethkeaukcio. Miethke híres gyűjteményének számos kincse kerül ez alkalommal dobra. Legnagyobb szenzációja ennek az aukciónak egy Rubens. kép, amelyért Miethke 1891-ben Angliában 25.000 fontot fizetett. A kép ekkor a Royal Academyben volt kiállítva Marriage of Mars and Venus címen.

Kimutatás

a világ aranykészletéről

Páris, máj. 22.

Ezidőszerint 295.7 milliárd francia frank értékű aranykészlet van a világ összes államaiban. Ebből az Amerikai Egyesült Államokban 99.8 milliárd, Franciaországban 80.4 milliárd, Angliában 18.9 milliárd, Olaszországban 8.4 milliárd, Japánban 5.4 milliárd, Németországban 4.9 milliárd, a többi összes államokban pedig 77.9 milliárd értékű arany fekszik, illetve ennyi van forgalomban. A fenti kimutatás szerint tehát aránylag Franciaország rendelkezik a legtöbb arannyal.

Öngyilkos lett egy renegát sváb főispán Versecen

Temesvár, máj. 22.

Tegnap Versecen öngyilkosságot követett el Heegn Reinhold volt temesi főispán Heegn a szerb megszállás alkalmával jött fel azülővárosából, Versecről Temesvárra, ahol összeköttetései révén elérte, hogy a szerbek kinevezték főispánnak. Heegn ezt azzal akarta meghálálni, hogy a bánsági svábságot igyekezett rábírní arra, hogy a Bánságnak s így Temesvárnak is Jugoszláviához való csatolását követelje.

Ez a terve azonban nem sikerült, a szerbek távozása után visszavonult Versecre, ahol mint mérnök különböző vállalkozásokkal próbálkozott, azonban semmi sem sikerült neki. Nyilván ez keserítette el annyira, hogy tegnap kiment a szőlőjébe, ahol revolverével fűbelőtte magát.

Időjárás

Északi légáramlás, a hőmérséklet lényegesen változása nélkül, kivált keleten felhősödés és valószínűleg esők.

1933.
V. 2

ERDELYI
MAGYARSÁG

3

REGENY

Egy fiatal leány
afrikai kalandjai

43

A vadon leánya

Dyke visszaadta a levelet és erős szódás whiskeyt töltött magának. Láthatóan remeggett a keze, amint a poharat ajkához vitte:

— Ugy vélem, ön sem tud többet ennél? — kérdezte végül.

— Egyáltalán nem, — válaszolta Kendrick. — Ez a legkülönösebb hivatalos irat, ami eddig keresztül ment a kezemen. Azt sem tudom, mit szólnak hozzá. Nyilvánvaló, tőlem telhetőleg segítségére kell lennem önmagában. Természetesen olvastam. Titkos írásban jött, ahogy mondtam. De kérem, ne beszéljünk róla, amíg nincs szüksége rá. Addig én semmit se tudok semmiről egyáltalán.

Dyke megivott még egy pohárral. Matthews halálának híre mélyen megrendítette. Bár alig tudta, hogy Matthews kicsoda, még se tehetett róla, hogy őszintén, mély fájdalommal sajnálta. És szorongva kérdezte önmagában: — Mi van mind e mögött? Mi az isten-csudáját jelent ez a „Zöld Rakéta”? Lacroixt meggyilkolták, Thompson is nyilván még sok más is. De hol van kapcsolat a sok gyilkosság között?

Mért táviratoz az államtitkár valamenyi közül éppen neki? Miről tud ő? Mire jöhet rá ő. Lehetséges volna, hogy a Külügyminisztériumnak valmai gyanuja támadt volna az expedíció valódi okáról?

Ott volt az a rejtélyes eset is, hogy átkutatták a podgyászát, és szobáját, ami azóta sem szűnt meg foglalkoztatni a gondolatait. Még odáig is elment, hogy kapcsolatba hozta ezzel azt, hogy ugyanakkor miss Seggonauxval töltötte az estét, — de, hogy a lánynak valami része volna ebben az ügyben, azzal már nem bírta meggyanúsítani. Az ilyen dolgokban ugyanis bizhatott az ösztönében.

Hogy Recco?... Nos, Recco mindig sötét alak volt. Valamit titkolt, az bizonyos, de ha visszaemlékezett a Pelélében történetekre, képtelenség volt elképzelni, hogy közvetlen szerepet játszott volna Deitrich meggyilkolásában, vagy az ő megtámadtatásában.

Nos, ő kiszedi Reccoból és a lányból még most, ha csak valami lehetősége is van annak, hogy az expedíció kapcsolatos ezzel a dologgal. Hogy az a rejtelmes Schomm kezében tartja ennek a gyanuban levő, kiterjedt összeesküvésnek a utkát, nagyon csábító valószínűség volt ugyan, de mégis rendkívül fantasztikus alap volt arra, hogy valaki ezen induljon el...

— Nem hinném, — szölt Kendricknek, a fejét rázva — hogy ez sok megbeszélési valót ad. Ugy tetszik, a külügyminisztérium megint a fejébe vett valamit, ami már rendes dolog nála időnként; ámbár, köztünk szólva ezuttal nyilvánvaló, hogy zavarok vannak keletkezőben Afrikában.

— Nekem is ez a nézetem, — mondta Kendrick.

— Itt már a szomszédos benszülöttek se a régié többé. Nehéz kijönni velük tovább is így, kutya nehéz. Olyasmiket mernek már, amiket semmi szín alatt nem várt volna tőlük senki tíz évvel ezelőtt.

Nem bírjuk már fegyelemben tartani őket. De akasszanak fel, ha elhiszem, hogy valaki szítja köztük a zavart. Nézetem szerint ez mind a háború következménye. Nem lett volna szabad fölhasználni őket egyáltalán...

Most már úgy látszik mindnyájan ki vagyunk itt téve annak, hogy kioltásuk a

Maid agyonlőtte barátját egy konstancai kis diák

A „merénylőt” őrizetbevette a rendőrség

Konstanca, máj. 22.

Végzetes szerencsétlenséget okozott Dr. Miklós hatodik gimnázista gondatlansága, ki Costescu Aurel osztálytársánál volt látogatón. Barátja nyakkendőjét kötötte a tükör előtt, míg Dragán mögötte állott és revol-

verével játszadozott. Egy szerencsétlen mozdulat következtében a ravasz elkattant és a golyó a lapocka alatt hatolt be és a bordák között jött ki. A szerencsétlen fiut életveszélyes állapotban szállították be a kórházba. A gondatlan diákot letartóztatták.

SPORT

Bicikli szakosztályt alakít a váradi Törekvés

Nagyvárad, máj. 22.

A Törekvés vezetősége elhatározta, hogy újból megalakítja a Törekvés régen nagyhirű bicikli szakosztályát, melynek vezetésével Reiner Sándort bízta meg. A szakosztályba

belépni akarók jelentkezzenek szerdán este 9 órakor Reiner tagtársnál, vagy a Törekvés házigazdájánál bármely időben a szakosztály férfi női és gyermek alosztályokat is létesít.

A magyar vizi csikók gyönyörű szereplése számokban

Nagyvárad, máj. 22.

Az „Erdélyi Magyarság” állandóan figyelemmel kísérte a magyar „vizi csikók” gyönyörű szereplését. Most összesítve adjuk a csikócsapat eredményeit, hogy mindenki maga győződhessen meg arról, milyen nagyjelentőségű komoly sportteljesítmény volt a német diadalut. A tura egyes állomásai és eredményei a következők: Április 25: München 8:1, 26: Augsburg 11:0, s 9:4, 27: Ludwigshafen 16:0, 29: Stuttgart 14:0, 30: Kassel 14:3 és 5:0, Május 2: Barmen 19:18, Düsseldorf 8:3, 4: Hamburg 10:1, 6: Berlin 7:2, 7: Berlin 5:5, 9: Hannover 4:4, 10: Hildesheim 14:3, 11: Halberstadt 7:4, 12: Magdeburg 5:3, 14: Braunschweig 4:3, 15: Nordhausen 17:0, 16: Halle 13:6.

Összesen tehát a 19 mérkőzésen a gólarány 190:60. A vízpolómérkőzésekkel kapcsolatban minden alkalommal különböző egyéni és staféta-uszóversenyeket is tartottak német ellenfeleikkel. Az összesen 49 uszósámból megnyertek 33-at, 13 második és 3 harmadik helyet szereztek.

A diadalmas utánpótlás csapat német turájának szereplői voltak: Mezei, Ferenc, Gyulay Pál, Földes László, Laki Károly, Hazai Kálmán, Molnár István, Brandi Jenő, Rajki II Zólyomi Endre, Bozsi Mihály. Az utánpótlás csapatának két legerősebb tagja Kánásy Gyula és Tolnay József iskolai tanulmányai miatt nem mehettek el a turára. A csapat legfiatalabb tagja a 17 éves Gyulay, a legidősebb a 22 éves Bozsi.

Új sportpálya Nagyváradon

Őssi-telepi Viktória-Phoebus vasöntőde 3:1

Az Őssi-telepen új sportpálya létesült, amelyen a Viktória az őssi-telepi csapat mérte össze az erejét a Phoebus vasgyár csapatával. A mérkőzést 3:1 (3:1) arányban

a Viktória nyerte meg. Az első őssi-telepi mérkőzést ötszáz fonyi közönség nézte végig.

Olimpia (Marosúivár)-Unirea (Marosludas) 3:0

Marosludas, május 22.

Ma tartotta a marosludasi Unirea az első futball meccsét a marosújvári Olimpia csapatával, melynek eredménye 3:0 (0:0) volt.

Az „Unirea” állandó fölénnyel játszott és a meccs elvesztése az Olimpia durva játékának tulajdonítható, mivel az Olimpia csatárai az Unirea jobb játékosait egymás után rugták le.

gyertyánkat... Gondoljon szegény Thompson barátunkra!

— Ő volt köztük legkülönb, — mondta Dyke. — Nekem a legkedvesebb bajtársam volt annak idején. De mit tépelődjem! Tudja milyen a külügyminisztérium... Majd gondolkodom erről a dologról mielőtt feleletet adnék. Mi van a belga vizumokkal... megjöttek. — Néhány perce, Igyekeztem beszerezni

őket, mire eljön. Akarja mostan, vagy ilyünk még egy pohárral és kártyázzunk egyet? Gondolkozzék.

Dyke a kártyára szavazott. A játék majd felélénkíti kissé az agyát, hogy megbizonyosodjék a tőprengeni valójával.

(Folyt. köv.)

50 millió lejbe került a nemzeti-parasztpárt vasárnapi bukaresti nagygyűlése

Százezer ember vonult fel a miniszterelnök előtt. Párttűt magyarok is voltak a nagygyűlésen

Bukarestből jelentik: A nemzeti parasztpárt bukaresti kongresszusa, amelyet vasárnap tartottak meg, olyan méretű volt, amilyenre a román politikai életben még nem volt példa. Többen vonultak fel erre a kongresszusra, mint annak idején a gyulafehérvárra.

A kongresszus az Arénában folyt le, ahol közel százezer embert helyeztek el. A kongresszus elnöke dr. Hatiegan Emlit választottak meg, aki megnyitó beszédében megállapította, hogy

a nemzeti parasztpárt a legnagyobb erő mely az ország megrendíthetetlen alapja

hangsúlyozta, hogy a Kárpátokon túli testvérek éppen olyan szeretettel csüggnék az ország sorsán, mint a regátiak és nincs megkülönböztetés román és román között.

D. R. Joanitescu munkaügyi miniszter a következő szónok, aki hangsúlyozta, hogy ez a kongresszus élénk demonstráció a szélsőségek ellen. A párt hatalmas tömegeivel szeretettel és hűséggel körveszi a trónt és a dinasztia. Ezután a revízióról beszélt, amely ellen a párt minden erejével küzdeni fog és az ország mai határait fegyverrel is meg fogják védeni.

Odakiáltunk azoknak, akik a határokon belül akarják a lelkeket megmérgezni, vagy a határon túlról támadnak az ország ellen, hogy céljaikat nem érhetik el és minden rosszaságuk meg fog törni a románság ellenállásán.

Dr. Crisan György a következő szónok, aki a határmenti lakosság üdvözlését tolmácsolta és ragaszkodásukról biztosította a pártvezetőséget.

Mattis András a Magyar Gazdasági Szövetség elnöke beszélt ezután. Szívesen kifejti azon óhaját, hogy továbbra is együtt dolgozhasson a román néppel a demokratikus megértés jegyében.

Kreuter, a német párt alelnöke arról beszélt, hogy a szászok a már 15 évvel ezelőtt őszinte jószándékkal csatlakoztak a románsághoz és ezt a jó kapcsolatot továbbra is meg akarják tartani.

Nagy érdeklődés fogadta Vaida miniszterelnök beszédét. Több mint egy óra beszédében ismertette a kormány eddigi tevékenységét és annak az álláspontjának adott kifejezést, hogy sikerülni fog az ország teljes szanálása és a jobb kornak már küszöbén állunk. Ha nem volnának Romániában kisebbségek, azt mondaná, hogy szükség volna rájuk, a kulturális vetélkedés csak hasznára lehet az országnak.

Ezután Maniu távozásáról beszélt. Nagy kára ez a pártnak és hiánya. Bölcsességét, megfontoltságát, tapasztalatait még hasznosíthatta volna a párt érdekében. Ez azonban nem ok arra, hogy a párt munkájában megálljon.

Utána megvendégelték a nagy tömeget majd megindultak a különvonatok, de a küldöttségek elutazása még hétfőn egész nap is tartott.

Egy halottja is van a felvonulásnak

Bukarest, máj. 22.

Az „Universul” megállapítja, hogy 100 ezer résztvevőt véve alapul a vonat és autóbussz költségek, ételmezés és napidíjakkal együtt 50 milliójába került a nagygyűlés a kormánynak. Harminckilenc különvonattal és hatszáz autóbusszal érkeztek a gyűlés résztvevői a fővárosba. Minden ember egy veknit, egy kis rud szalámit és némi napidíjat kapott. A tömeg felvonulása 7 órán át tartott.

Az „Universul” panaszkodik arról is, hogy a kormány kisajátította az ő revízióellenes eszméjét. Az „Universul” által egybehívott revízióellenes gyűlés ugyanis a következő vasárnap, május 28-án lesz, a kormány azonban már most a fővárosba csődítette a népet a revízió elleni jelszóval. A legtöbb küldöttség revízióellenes felirásokat vitt zászlóján. Nagy feltűnést keltett, hogy a Máthis András vezetése alatt álló székely csoport is kétrudu zászlón a követ-

kező felírást viselte: „Székelyek, követeljük határaink tiszteltbentartását!”

A fővárosi lapok foglalkoznak a nemzeti parasztpárt nagygyűlésével, természetesen mindegyik a maga politikai állásfoglalása szerint. Az egyik liberális lap így ír: Sok tábla volt, amelyen Maniut éltették. Látunk a kalapok mellett olyan képet, amelyik Maniut ábrázolta és a kép alatt a következő felírás volt: „Szeressétek őt, mert tőle jön a megváltás”.

Liberális kontragyűlés Kolozsváron

Kolozsvár, máj. 22.

Amíg Bukarestben a nemzeti parasztpárt nagygyűlése folyt, Kolozsváron az ifjú liberálisok tartottak gyűlést, amelyen résztvett Duca is. Duca nagy beszédet tartott, amelyben a revízió ellen kirohanást intézett és kijelentette, hogy ebben a kérdésben nincs a román pártok között különbség.

Duca ezután a kisebbségekkel való együttműködésről beszélt és hangsúlyozta, hogy a liberális párt új kisebbségi programot dolgozott ki.

A gyűlést nagyszabású bankett követte, amelyen felszólalt Mózes gyógyszerész, a liberális párt kisebbségi szekciójának vezetője is.

Enged a gyűlölet

Leszavazták Franciaországot a leszerelési konferencián

8 szavazattal 6 ellenében megállapították, hogy a német rohamosztagok nem katonai alakulatok

Genf, máj. 22.

A leszerelési értekezlet főbizottsága hétfőn délelőtti ülésén legnagyobb meglepetésre 8 szavazattal 6 ellenében elutasította azt a francia javaslatot, hogy a németországi rohamosztagokat tekintsék katonai alakulatoknak. Franciaország mellett szavaztak a kisantant-államok és a francia érdekeltségű államok, a javaslat ellen pedig Németország, Magyarország, Ausztria, Olaszország, az Északamerikai Egyesült Államok, Ausztria, Svédország és Hollandia. A bizottság döntését nagyban befolyásolta, hogy Flang ezredes, Amerika delegátusa nyomatékosan Németország mellé állott. A bizottság döntése világszerte óriási szenzációt keltett.

Azügyészségrekisérték a letartóztatott nagyváradi kommunistákat

Tegnap délelőtt átkisérték a rendőrségtől az ügyészségre a május 1-én és azóta letartóztatott kommunistákat, akik — mint megírtuk — a rendőrség megállapítása szerint Balázs Emil vezetése alatt szervezték meg Nagyváradon a kommunista mozgalmat. Az őrizetbe vett ifjúságok és ifjúságok a következők:

Vánkos József, Schützberger Magda, Roth László, Perl Salamon, Szénási Gyula, Friedmann Sámuelné, Steinmetz József,

Schützberger Ilona, Edlitz Zoltán, Pollák József, Dávidovits Manó, Singer Klára, Waldmann Jenő, Sebeni Péter és Katona Dezsőné, összesen tizenhatan, akiket autóbusszon vittek át a rendőrségre.

Necsulescu ügyész tanulmányozta az iratokat, majd Katona Dezsőné szabadlábra helyezte, a többiekre nézve pedig letartóztatási indítványt tett Popovici Mihály vizsgálóbírónak, aki ma kezdi meg a kommunisták kihallgatását.

14 és félmillió szez-birság Marosvásárhelyi

A pénzügyi hatóságok annak idején megállapították, hogy a Wermeschar és Messer szászrégeni vállalat szeszraktárából 4 és fél vagon szesz eltűnt. A nyomozás során megállapították, hogy a szeszt Messer Elemérnek, egyik tulajdonos fiának segítségével ki-

csempészték Magyarországra. A tulajdonosokat 28 millió 500.000 lejre büntették. A tulajdonosok felelősségére a marosvásárhelyi tábla most megtartott tárgyalásán a büntetést felére, még pedig 14 és fél millióra szál- litotta le.

Pénteken kezdődik az új tombolajáték Szerdától beküldhetők a lapfejek

Tegnap számunkkal befejezést nyert a májusi tombolajáték és ezennel felkérjük t. olvasóinkat, akik gyűjtötték 1-től 20-ig sorzámmal a lapfejeket, hogy holnap, szerdától kezdve szolgáltatassák be a kiadóhivatalba, ahol 2 lej költség ellenében kiállítják a tombolajegyeket. A sorszámos lapfejek június 3-ig adhatók be, amikor eldől, hogy kiknek fog kedvezni ezután a szerencse és kiknek jut a 20 nyeremény. Pénteken, e hó 26-án megkezdődik a leg-

ujabb ajándék-tombolánk. Ismét 20 újabb nyereményt ajánlunk fel ezután is olvasóink részére. Előre felhívjuk figyelmét, hogy pénteken, 27-iki dátummal megjelenő számunktól kezdve naponként gyűjtsék a lapfejeket, melyekkel 1-20. sorszámmal részt vesznek az új tombolán. Akik pedig az idej tombolajegyek birtokában vannak, azok külön vigasztombolajegyvet is kaphatnak és így két jeggyel nagyobb eséllyel játszanak.

A Dimineata jelenti

Fellázadtak Csikszeredában a kommunista foglyok

Csikszereda, máj. 22. A „Dimineata” jelenti: A csikszeredai fogházban büntetésüket töltő 12 kommunista tegnap fellázadt. Elbarrikádozták magukat celláikban, ökölrel és ábball dörömböztek az ajtókon, szidalmazták a fogház igazgatóját és személyzetét és megtámadták a fogházőröket. A lázadás oka az volt, hogy a fogház

igazgatója megtiltotta, hogy a kommunista foglyok celláikban fogyasszák el a kívülről, hozzátartozóiktól kapott ételt és elrendelte, hogy az ételeket a közös konyhába szállítsák. Lascu főügyész, akinek a lázadást jelentették, elrendelte négy kommunista fogoly, a lázadás megszervezőinek elkülönítését és az eljárást megindította ellenük.

Faggyugyertyát égetek én...

Villanysztrájk Ujpesten

12 ezer lakásban gyertyával és petróleummal világítanak

Budapest máj. 22. Évek hosszú sora óta elkecseregett harc folyik Ujpest város lakossága és a villanyüzem között a hallatlanul magas áramdíj miatt. A polgárság elégedetlensége, most aktív formában robbant ki, amennyiben a tegnapi napon mintegy 12.000 lakásban gyertyával és petróleummal helyettesítették a villanyt. A bojkott közvetlen kitörését az idézte elő, hogy a városi tanács minden kérdés dacára nem volt hajlandó a közérdekű kérdést napirendre tűzni. A villanysztrájkot

az ujpesti szociáldemokrata párt irányítja. A sztrájk kitörését megelőző napon mintegy 20.000 röpcédula került forgalomba, amely a bojkott megkezdésére hívta fel a lakosságot.

A villanyüzem valószínűleg teljesíteni fogja a jogos kéréseket, mert egyrészt érthetetlen, hogy mért kell Ujpesten 2 és fél-szer drágább legyen az áram, mint Pesten, másrészt a bojkott már eddig is tekintélyes károkat okozott.

Székelytragédia

Szivenlőtte magát egy székely pályamunkás, mert a nyelvvizsgán elbukott

Kézdiváráshely, máj. 22. Kézdiszentlélekben tegnap délután katonai fegyverrel sziven lőtte magát Szász Márton 19 éves fiatalember. Szász szorgalmas fiú volt, aki a vasutnál volt alkalmazva, mint pályamunkás. Nemrég tett nyelv-

vizsgát, ahol a román nyelv ki nem elégtő tudásáért elbocsájtották állásából. Ez annyira elkecseregte, hogy buskomorságba esett és fel akarta akasztani magát, de ebben megakadályozták. Másnap fegyvert szerzett és egyetlen lővéssel végzett magával

45 évi szünet után

Új főrabbit iktatott be Diószeg zsidósága

(Kiküldött tudósítónktól). Lélekemelően szép ünnepsége volt vasárnap a bihari diószegi zsidóságnak. A 68 évvel ezelőtt alakult bihari diószegi izraelita hitközségnek 45 évvel ezelőtt volt utoljára önálló rabbija. Azóta a diószegi hitközség a nagyváradai főrabbi fenhatósága alá tartozott. Most régi vágya teljesült a bihari diószegi zsidóságnak azáltal, hogy főrabbit választottak a hitközségük

élére: Adler Salamon fiatal, képzett nagyváradai rabbi személyében.

Az új főrabbi beiktatása vasárnap folyt le Diószegen fényes külsőségek között. Adler Salamon beiktatását Fuchs Benjámin nagyváradai orthodox főrabbi végezte

Nagyváradról mintegy nyolcvanán kísérték el Diószegre Adler Salamont, a nagyváradai orthodox izraelita hitközség

legelőkelőbb tagjai.

Bihardiőszeg határában felvirágzott autót várta az új főrabbi.

A zsidó templom előtt diszkaput állítottak fel és a templom kapujában dr. Nagy Dezső hitközségi elnök üdvözölte az új főrabbit.

A beiktatás a templomban megtartott istentisztelet — amit Riff főkántor vezetett le — folyt le. Fuchs Benjámin főrabbi meseteri beszédében az emberszeretet és a béke propagálására hívta fel az új diószegi főrabbit.

A templomudvaron felállított sátorban folyt le a többi üdvözlések, ahol Fias Kálmán református lelkész, Sora Alexandru pörögkeleti lelkész beszéltek ezután. Vidican Traján főjegyző pedig a község és a hatóságok nevében fejezte ki szerencsekívánatait.

A beiktatási ünnepséget százharminc tényleges bankett követte, melyen számos tósz hangzott el.

Kutba ugrott egy bihari asszony

Nagyvárad, máj. 22. Az ügyészségre érkezett jelentés szerint Tolnai Róza 67 éves bihari asszony öngyilkossági szándékból, kutba ugrott és megfuladt. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

FILMPALACE

Kedden utoljára:
Emil Jannings és
Anna Sten utolsó
nagy alakítása!!

„Viharzó

szünetedély” 12, 14, 17
és 22 lejes
helyárak!

A mentők vonultak ki a nagyváradai vásárosok verekedéséhez

Nagyvárad, máj. 22. Tegnap délután több hosszuaszdói társával volt együtt a váradai vásárbán Gavris György 48 éves gazda, ki szóváltásba egyeledett ismerőseivel. Verekedés lett a perpatvar vége, úgy hogy a hosszuaszdóiak Gavrist összeveiték. A mentők a kórházba vitték.

PETROLGÁZFŐZŐGÉP különlegességek
„Kronprinz” Matador 800.- lei
„Sittara-Royal” — 400.- lei
„Haller” Superior — 250.- lei
Kérje a legújabb árjegyzéket gázfűzőkról stb. és épületvasalásokról. STERN vaskereskedés Oradea, Nagypiac-tér 2
Telefon 8-92.

APROHIRDETÉSEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi 70 leierl

csakis Róna fényképész készít, Teleki-u. 4.

TENYÉRBŐL, kártyából multat, jelent, jövőt mondok 10 lejért. Üzlet jömenetelen, ház eladásán, állásba juttatásán elősegítik. Kálvária-uca 58-a. 631

LACIKONYHA és hajóhinta eladó. Eltekezni Fecske-uca 13 sz. Krammer. 619

FŐZNI tudó, gyermekszerető mindenest keres június 1-re Gellis Ervinné, Szent JákóMEENCIOS férfi család keresetetik.

Rét uca 34.
uca 34.

AGÓ cipő aljázást és fehér cipők szakszerű fertigolást vállalom szícre. Nagy, Szent Anna uca 35.

KIFUTÓFIU felvétetik. Franco biztosító Sas-palota. 635

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA